

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 9 sierpnia 2017 roku powód J. M. wniósł o zasądzenie od pozwanego A. C. kwoty 321.117,41 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że strony zawarły umowę, na mocy której powód miał wykonać modernizację budynku wraz z przywróceniem infrastruktury wokół budynku do należytego stanu oraz dokonanie wszelkich przygotowań i formalności w celu uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektu. Szczegółowy zakres robót został opisany w kosztorysie ofertowym. Pozwany miał wykonać przedmiot umowy przy użyciu własnych materiałów. A. C. zobowiązał się do udzielania gwarancji, a w razie nieusunięcia wad upoważnił powoda do zlecenia wykonania zastępczego na koszt A. C.. Wynagradzanie ustalano na kwotę 554.089,29 złotych brutto, a termin pięć miesięcy od dnia zgłoszenia przez powoda możliwości rozpoczęcia robót. Strony ustaliły również procedurę ewentualnego przedłużenia wykonania terminu realizacji robót, ale nie została ona wykorzystana, bo pozwany nie zgłosił takiej konieczności. W złożonym harmonogramie prac A. C. wskazał, iż roboty zostaną zakończone do dnia 15 marca 2017 roku. Umowa łącząca strony zawierała postanowienia dotyczące kar umownych za opóźnienie w wykonaniu przedmiotu umowy w wysokości 0,3% wynagrodzenia za każdy dzień opóźnienia. Powód uiścił należne A. C. wynagrodzenie. Jednakże pozwany nie wykonał należycie swoich obowiązków umownych, wykonał prace z opóźnieniem, część prac wykonał wadliwie, nie usunął stwierdzonych wad, a części prac w ogóle nie wykonał. Wady zostały stwierdzone w protokole częściowym odbioru i w protokole końcowym odbioru robót. Pozwany nie przestąpił do usunięcia tych wad, wskazując, że protokół jest dla niego nieczytelny, a wady wynikają ze zmian projektowych. W tej sytuacji J. M. skorzystał z możliwości zastępczego usunięcia wad. Na kwotę dochodzoną pozwem składają się: koszty wykonania napraw gwarancyjnych, których nie wykonał pozwany, koszty zlecenia lub wykonania w swoim zakresie części prac niewykonanych przez pozwanego, koszty wykonania dokumentacji powykonawczej, której pozwany nie wykonał. Kwota ta wynosi łącznie 224.802,76 złotych brutto i składają się na nią: kwota 75.547,69 złotych – koszt robót wykończeniowych i likwidacji usterek po pozwanym, kwota 25.120,86 złotych – koszt montażu ścianki szklano – aluminiowej, kwota 42.330,20 złotych – koszt robót instalacyjnych i wspomagających tempo prac, kwota 7.800,07 złotych – koszt robót instalacji wodno – kanalizacyjnej, kwota 37.291,14 złotych – koszty związane z placem budowy, kwota 30.851,84 złote – koszty zagospodarowania terenów zewnętrznych po budowie, kwota 2.170,95 złotych – koszt usunięcia usterek gwarancyjnych, kwota 3.690,00 złotych – koszt wykonania dokumentacji powykonawczej za pozwanego. Część tych prac powód zlecił firmom zewnętrznym, a część wykonała sam. J. M. w tym procesie dochodzi również zapłaty kary umownej za opóźnienie w wykonaniu kontraktu. Pozwany do realizacji umowy przestąpił w dniu 19 października 2015 roku. Termin pięciomiesięczny na realizację robót upłynął w dniu 19 marca 2016 roku. Pozwany w dniu 29 lipca 2016 roku przestał pełnić obowiązki kierownika budowy i porzucił budowę. Zakończył on rzeczywistą realizację wykonania kontraktu, dopiero w dniu 16 października 2016 roku, kiedy dostarczył ostaną część dokumentacji powykonawczej. Na dzień umownego wykonania prac A. C. wykonał 43,1% robót, o wartości 238.800,05 złotych brutto. Pozostawał w opóźnieniu co do wykonania prac o wartości 315.289,24 złote brutto. Okres opóźnienia to czas od dnia 20 marca 2016 roku do dnia 16 września 2016 roku, czyli 181 dni. Kara umowna wynosi więc 171.202,06 złotych (315.289,24 złote x 181 x 0,3%). Z powodu wykonania prac z opóźnieniem J. M. został obciążony przez inwestora karą umowną w kwocie 119.552,84 złote (pozew wraz z załącznikami k.3-161).

Pozwany A. C. złożył odpowiedź na pozew, w której wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wskazano, że A. C. był zobowiązany tylko do wykonania robót wymienionych w załączniku do umowy z dnia 30 września 2015 roku i tylko na te roboty udzielił gwarancji – na wyposażenie i urządzenie przedmiotu umowy. Oprócz prac wymienionych w łączącej strony umowie A. C. wykonał równolegle szereg odrębnych prac zleconych przez inwestora i powoda. Na te roboty dodatkowe pozwany nie udzielił gwarancji. Gdyby A. C. mógł wykonać roboty objęte umową, bez zmian projektowych, to wszystkie jego roboty wykonane byłyby w terminie.

Wykonanie równoległe tak szerokiego zakresu robót dodatkowych spowodowało znaczne spowolnienie procesu budowlanego oraz braki środków finansowych, obciążają J. M.. Powód wiedział o wykonywanych przez A. C. robotach dodatkowych i je akceptował. Pozwany wielokrotnie monitował do J. M. o rozliczenie wykonanych robót i wystawionych faktur VAT. Na przebieg prac, terminy i jakość współpracy znaczny wpływ miało zachowanie J. T. (1). Często dochodziło do wcześniej już zaprojektowanych rozwiązań dotyczących konstrukcji i materiałów. Przedstawiał ona swoje autorskie rozwiązania i oczekiwania inne niż w pierwotnych planach i projektach, których uwzględnienie bądź nie wymagało głębokiej analizy. Dezorganizowało to proces budowlany. Okoliczności te znalazły odzwierciedlenie w dzienniku budowy oraz w notatkach organizacyjnych z narad na budowie. Okoliczności te obciążają inwestora i A. C. nie może za nie ponosić odpowiedzialności. Pozwany nie mógł zakończyć zleconych mu prac w terminie wynikającym z umowy z powodu zakresu robót oraz przyczyn obciążają inwestora i powoda. A. C. zakończenie robót zgłosił w dniu 1 sierpnia 2016 roku. Zasądzenie kar umownych za opóźnienie w wykonaniu przedmiotu umowy jest niezasadne. Ponadto wskazano, iż na terenie (...) Zakładów (...) numer 1 Spółki Akcyjnej z (...) w Ł. roboty budowlane prowadzili też inni podwykonawcy. Inne podmioty wykonywały między innymi klimatyzację, wentylację, elektrykę. J. M. nie wypłacił A. C. całego należnego wynagrodzenia. Obok robót objętych umową z dnia 30 września 2015 roku pozwany na tej budowie wykonywał jeszcze szereg innych prac. J. M. nie uregulował dotychczas kwoty 190.292,87 złotych. Pozwany nie wykonał swoich prac wadliwie. Wszystkie wykonane przez pozwanego roboty, objęte umową z dnia 30 września 2015 roku i roboty dodatkowe, zostały zaakceptowane i odebrane. Jeżeli były zgłaszane usterki, to one były niezwłocznie i na bieżąco usuwane. Pozwany usunął usterki tylko w robotach mu zleconych, a w ramach gwarancji był zobowiązany do usunięcia usterek w robotach objętych umową z dnia 30 września 2015 roku. Pozwany wykonał wszystkie zlecone prace. W zakresie paneli ściennych strony się umówiły, że pozwany je zakupi, a zamontuje powód lub inny wykonawca. A. C. dostarczył przeszklenia okienne w holu i był gotowy do ich montażu, ale inspektor nadzoru inwestorskiego zdecydowała, że parapety kamienne należy zamontować w inny sposób niż to wynikało z projektu. Wszystkie atesty i certyfikaty były dostarczone powodowi przed zakupem i montażem materiałów. We wrześniu 2016 roku A. C. dostarczył je ponownie. Roszczenie powoda o zapłatę kosztów usunięcia wad w pracach A. C. jest niezasadne - kosztów napraw gwarancyjnych, kosztów wykonania robót niewykonanych przez pozwanego. Oszacowano je na kwotę 224.802,76 złotych. Kosztorys z marca 2017 roku nie został pozwanemu nigdy doręczony. Strona pozwana zakwestionowała faktury VAT, wskazując że dotycząc one prac wykonanych przez powoda, kiedy był obecny na budowie i prowadził roboty. Większość tych faktur VAT została wystawiona przed zakończeniem robót przez pozwanego. Życiowe doświadczenie i zasady logicznego rozumowania nakazują uznać takie rachunki za dotyczące usług i materiałów niewchodzących w zakres robót A. C. (odpowiedź na pozew wraz z załącznikami k.171-237).

W piśmie z dnia 22 maja 2019 roku pełnomocnik pozwanego wskazał, iż wszystkie roboty pozwany wykonał, zostały odebrane w całości, a usterki zostały usunięte co wynika z porównania protokołu odbioru z dnia 8 sierpnia 2016 roku i z dnia 14 września 2016 roku. Zakres robót budowlanych, które miał wykonać A. C. był znacznie szerszy niż zakres z umowy z dnia 30 września 2015 roku. Gwarancji pozwany udzielił tylko na roboty objęte umową z dnia 30 września 2015 roku. Roboty dodatkowe zlecane A. C. zarówno przez powoda, jak i inwestora uniemożliwiały wykonanie umowy w terminie. Wydłużenie wykonania robót powodowało również zachowanie przedstawicielki inwestora. Dlatego pozwany nie ponosi winy za wykonanie z opóźnieniem robót na terenie (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł.. Nie może też ponosić kosztów napraw gwarancyjnych, skoro przedmioty te nie były objęte gwarancją. Nie może też podnosić kosztów wykonania zastępczego, gdyż nie był wzywany do wykonania robót, pod rygorem wykonania ich przez powoda na koszt A. C. (pismo wraz z załącznikami k.1086-1148).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. M. jest przedsiębiorcą i prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą El Serwis (...) w R. (dowód: wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej k.9).

Pozwany A. C. jest przedsiębiorcą (dowód: wydruk z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej k.10, k.163).

J. M. i (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w Ł. łączyła umowa o roboty budowlane na mocy, której powód miał wykonać cały budynek portierni, oprócz branży elektrycznej i teletechnicznej. Miał rozebrać starą portiernię i wykonać nową. Projekt przewidywał wyburzenie, postawienie fundamentów, ścian, montaż dachu, elementów konstrukcyjnych (dowód: zeznania świadka A. K. k.254v-256v).

Przed podpisaniem umowy A. C. zapoznał się z przedmiotem budowy i złożył powodowi ofertę oraz kosztorys (dowód: oferta k.1167-1176; kosztorys k.1177-1223; okoliczność bezsporna).

W dniu 30 września 2015 roku J. M. i A. C. zawarli umowę o roboty budowlane. A. C. zobowiązał się wykonać modernizację budynku zlokalizowanego na terenie (...) Zakładów (...) numer 1 Spółki Akcyjnej z (...) w Ł. wraz z przywróceniem infrastruktury wokół budynku do należytego stanu oraz do dokonania wszelkich przygotowań i formalności w celu uzyskania pozwolenia na użytkowanie wybudowanego obiektu - § 1 umowy. Pozwany w umowie potwierdził, iż zapoznał się z dokumentacją projektową i oświadczył, że będzie możliwe wykonanie prac objętych umową oraz że dokonał wizji lokalnej terenu budowy i zna istniejący stan faktyczny - § 3 umowy. Termin na wykonanie umowy strony ustaliły na pięć miesięcy od dnia zgłoszenia przez powoda możliwości wykonania robót - § 4 ust. 1 umowy. Powód mógł przedłużyć termin wykonania umowy, gdyby A. C. w ciągu 7 dni od zaistnienia szczególnych okoliczności uzasadniających przedłużenie terminu, przedstawił mu pisemny wniosek o przedłużenie terminu ze szczegółowym uzasadnieniem; nieprzedstawienie wniosku w terminie powoduje niemożność powoływania się na te okoliczności w późniejszym terminie - § 4 ust. 3 umowy. Pozwany był zobowiązany do zorganizowania zaplecza socjalno – technicznego budowy w rozmiarach koniecznych do realizacji robót i miał partycypować w równej połowie w kosztach wynajęcia ogrodzenia tymczasowego zabezpieczającego teren budowy oraz jego zaplecza - § 8 ust. 1 pkt 1 umowy. A. C. zobowiązany był do wykonania prac z własnych materiałów, narzędzi i sprzętu - § 9 ust. 3 umowy. Pozwany zobowiązał się wykonać przedmiot umowy własnymi siłami, bez udziału podwykonawców - § 10 ust. 1 umowy. Pozwany zobowiązany był dostarczyć, najpóźniej na 10 dni przed terminem odbioru końcowego przedmiotu umowy, dokumentację odbiorową z oświadczeniem o jej zgodności ze zrealizowanymi robotami - § 11 ust. 1 umowy. A. C. udzielił 60 miesięcznej gwarancji na roboty budowlane i 24 miesięcznej gwarancji na wyposażenie i urządzenia przedmiotu umowy - § 13 ust. 1 umowy. Termin na usunięcie wad ustalono na 5 dni - § 13 ust. 3 umowy. W razie braku usunięcia wad w ustalonym terminie J. M. mógł usunąć te wady zastępczo, obciążając pełnymi kosztami pozwanego - § 13 ust. 4 umowy. Za wykonanie przedmiotu umowy strony ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 450.479,10 złotych netto, powiększone o podatek VAT - § 17 ust. 1 umowy. Wykonanie robót dodatkowych wymagało każdorazowej zgody powoda wyrażonej na piśmie - § 17 ust. 4 umowy. Wynagrodzenie za roboty dodatkowe ustalane miało być w oparciu o sprawdzony przez inspektora nadzoru kosztorys robót dodatkowych, sporządzony na podstawie obmiaru robót, kosztorysu ofertowego, właściwych KRN, składników cenotwórczych, cen zakupów materiałów - § 17 ust. 3 umowy. A. C. zobowiązał się uiścić kary umowne za opóźnienie w wykonaniu przedmiotu umowy w wysokości 0,3% wynagrodzenia za każdy dzień opóźnienia, za opóźnienie w usunięciu wad stwierdzonych przy odbiorze lub w okresie rękojmi lub gwarancji - 0,3% wynagrodzenia za każdy dzień opóźnienia. Strony zastrzegły prawo dochodzenia odszkodowania uzupełniającego na zasadach ogólnych, o ile wartość faktycznie poniesionej szkody przekracza wartość kar umownych - § 19 ust. 2 umowy (dowód: umowa k.11-17).

Prace objęte umową z dnia 30 września 2015 roku obejmowały między innymi roboty ziemne, wykonanie fundamentów budynku, wykonanie ścian elewacji i ścian działowych, wykonanie okładzin elewacji z paneli, wykonanie całego dachu, wykonanie instalacji wodnokanalizacyjnej i elektrycznej - bez przyłączy, wykonanie posadzki z dociepleniem, położenie płytek na posadzce, zakup stolarki okiennej, drzwiowej i przeszklenia, montaż sufitu typu A., malowanie budynku wewnątrz (dowód: zeznania powoda J. M. k.1066-1069, k.1080-1080v; zeznania pozwanego A. C. k.1080-1084; okoliczność bezsporna).

W dniu 19 października 2015 roku przekazano A. C. teren budowy do wykonania robót budowlanych i instalacyjnych (dowód: protokół k.22; dziennik budowy k.41, k.901).

Kierownikiem budowy na przedmiotowej inwestycji był A. C. (dowód: dziennik budowy k.23, k.36).

Na budowie pojawiła się konieczność wykonania prac dodatkowych – wymiana gruntu pod budynkiem, poszerzenie ław fundamentowych, wylanie ciężkiego stropu nad magazynem broni (dowód: zeznania świadka A. K. k. 254v-256v).

W dniu 31 października 2015 roku (...) Serwis Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wystawiła powodowi J. M. fakturę VAT numer (...) na kwotę 664,20 złote z tytułu czynszu najmu kontenera sanitarnego (dowód: faktura k.125v).

W dniu 30 listopada 2015 roku (...) Serwis Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wystawiła powodowi J. M. fakturę VAT numer (...) na kwotę 492,00 złote z tytułu czynszu najmu kontenera sanitarnego (dowód: faktura k.122).

W dniu 30 listopada 2015 roku D. B. wystawił powodowi J. M. fakturę VAT numer (...) na kwotę 4.059,00 złotych z tytułu prac koparką (dowód: faktura k.115).

W dniu 1 grudnia 2015 roku A. C. doręczył powodowi harmonogram prac budowlanych (dowód: pismo k.25;harmonogram k.26).

W dniu 31 grudnia 2015 roku (...) Serwis Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wystawiła powodowi J. M. fakturę VAT numer (...) na kwotę 492,00 złote z tytułu czynszu najmu kontenera sanitarnego (dowód: faktura k.123).

W toku realizacji przedmiotowych prac doszło do zajęcia przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł. wierzytelności A. C. z tytułu łączącej strony umowy (dowód: zawiadomienie k.27, zawiadomienie k.29).

Mając na uwadze zajęcie wierzytelności przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł. J. M. przelał na jego rzecz wynagrodzenie A. C. w kwocie 40.641,91 złotych i w kwocie 1.048,31 złotych (dowód: potwierdzenie transakcji k.28; potwierdzenie transakcji k.30; pismo k.31).

Pismem z dnia 8 lutego 2016 roku A. C. wezwał powoda do rozliczenia prac dodatkowych wykonanych w okresie od dnia 20 grudnia 2015 roku do dnia 23 grudnia 2015 roku (dowód: pismo k.199).

(...) na przedmiotową budowę zamawiał A. C. (dowód: zamówienie k.200).

Pismem z dnia 21 stycznia 2016 roku A. C. wskazał, iż z uwagi na zmianę cegły klinkierowej, która jest cięższa i ma inne parametry i poprosił o rozwiązanie konstrukcji nadproży, podanie sposobu obróbki otworów okiennych, wskazanie terminu wykonania murów z cegły klinkierowej, rozwiązań konstrukcyjnych montażu okien i ich uszczelnienie. Wskazał, iż cegła klinkierowa D. jest droższa od cegły klinkierowej T. Stratus, trudniejsza do wykonania i cena usługi w zakresie elewacji znacznie wzrosła (dowód: pismo k.218).

Pismem z dnia 21 stycznia 2016 roku A. C. wskazał, iż z uwagi na trudne warunki atmosferyczne zaproponował zmianę dwóch warstw papy podkładowej na jedną warstwę papy termozgrzewalnej 4.2 wierzchniego krycia. Wskazał, iż przy jednej warstwie papy termozgrzewalnej 4.2 koszt nie ulegnie zmianie, a przy dwóch warstwach papy termozgrzewalnej 4.2 koszt wzrosła o 5.500,00 złotych netto (dowód: pismo k.219).

Pismem z dnia 22 stycznia 2016 roku A. C. zwrócił się o szybkie dostarczenie aktualnej dokumentacji do wykonania obu przedsińków wejściowych do budynku portierni. Brak aktualnych rysunków wstrzymuje tempo prac budowlanych. Przypomniał, iż problem ten już zgłaszał w dniu 18 stycznia 2016 roku i nie otrzymał rysunków z naniesionymi zmianami (dowód: pismo k.220- mail 220v).

Pismem z dnia 12 lutego 2016 roku A. C. wskazał, iż wentylacja grawitacyjna nie była uwzględniona ani w ofercie, ani w umowie. Dodatkowo wezwał do podjęcia decyzji co do wywietrzaków grawitacyjnych do blachodachówki (dowód: pismo k.201; mail k.204).

Pismem z dnia 12 lutego 2016 roku A. C. wskazał, iż instalacja centralnego ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji, wyposażenie dodatkowe (stoły, szafki, lustra wycieraczki), orywnowanie budynku, tynki wewnętrzne maszynowe, bariery, pochwyty, balustrady nie były uwzględnione w ofercie do umowy. Dodatkowo wezwał do podjęcia decyzji co do wywiewników grawitacyjnych do blachodachówki. Prace nie objęte ofertą miały być wycenione w trakcie realizacji inwestycji, po stawkach z umowy. (dowód: pismo k.203; mail k.204).

Pismem z dnia 15 lutego 2016 roku A. C. wskazał, iż orywnowanie czeka na zatwierdzenie przez inspektora nadzoru w zakresie marki i rodzaju, a w zakresie kosztów na zatwierdzenie przez powoda (dowód: pismo k.202, mail k.204).

Pismem z dnia 15 lutego 2016 roku A. C. złożył do powoda zamówienie materiałowe dotyczące dachu, posadzki, blach, paneli, drzwi wewnętrznych, instalacji wodno – kanalizacyjne, sufitów, cegły klinkierowej na elewację (dowód: pismo k.217, mail k.217v).

Na naradzie w dniu 24 marca 2016 roku ustalono szczegóły poszczególnych prac do wykonania, organizację i harmonogram prac na budowie (dowód: notatka k.213).

W dniu 31 marca 2016 roku (...) Serwis Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wystawiła powodowi J. M. fakturę VAT numer (...) na kwotę 492,00 złote z tytułu czynszu najmu kontenera sanitarnego (dowód: faktura k.124).

Na naradzie w dniu 31 marca 2016 roku ustalono szczegóły poszczególnych prac do wykonania, organizację i harmonogram prac na budowie (dowód: notatka k.215).

Pismem z dnia 4 kwietnia 2016 roku A. C. wezwał powoda do rozliczenia prac dodatkowych wykonanych w okresie od listopada 2015 roku do marca 2016 roku (dowód: pismo k.90).

Kosztorys prac dodatkowych sporządziła J. T. (1) (dowód: kosztorys k.192-193, k.194-198).

Na naradzie w dniu 7 kwietnia 2016 roku ustalono szczegóły i modyfikację poszczególnych prac (dowód: notatka k.214).

W dniu 30 kwietnia 2016 roku (...) Serwis Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wystawiła powodowi J. M. fakturę VAT numer (...) na kwotę 492,00 złote z tytułu czynszu najmu kontenera sanitarnego (dowód: faktura k.124v).

W dniu 5 maja 2016 roku uniemożliwiono A. C. wejście na teren budowy. W związku z tym przekazał nadzór nad pracami w jego imieniu K. N. (dowód: dziennik budowy k.62).

Inwestor obciążył powoda J. M. karą umowną w kwocie 119.522,84 złote - na podstawie § 19 ust. 1pkt 1 lit. a umowy (dowód: nota k.68).

Pismem z dnia 13 maja 2016 roku A. C. wskazał, iż inspektor nadzoru polecił wykonanie konstrukcji z profili stalowych do mocowania przeszklenia w luku. W posiadanej dokumentacji jest ścianka systemowa z kartongipsu. Poprosił o podanie rozwiązania na wykonanie konstrukcji – jakie profile, jakie przekroje, jaka grubość ścianki, jaki sposób montażu. Technologia wyklucza spawanie ścianki z uwagi na posadzkę, podbitkę i sufit (dowód: pismo k.216 – mail k.216v).

Pismem z dnia 16 maja 2016 roku A. C. wskazał, iż wezwał powoda do potwierdzenia kosztów wykonania i sposobu rozliczenia wykonanych tynków maszynowych wewnętrznych, instalacji centralnego ogrzewania, ścian łazienek, sufitów, okładziny filarów płytkami (dowód: pismo k.205- mail k.205v).

W dniu 20 maja 2016 roku J. M. uiszczył należność w kwocie 6.765,00 złotych na rzecz J. L. i P. K. z tytułu wykonania instalacji wod – kan na terenie (...) Zakładów (...) w Ł. (dowód: rachunek k.91).

W dniu 31 maja 2016 roku (...) Serwis Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wystawiła powodowi J. M. fakturę VAT numer (...) na kwotę 492,00 złote z tytułu czynszu najmu kontenera sanitarnego (dowód: faktura k.125).

W dniu 23 czerwca 2016 roku inwestor dokonał częściowego odbioru robót i stwierdzono zaawansowanie robót ogólnobudowlanych – 80%, robót elektrycznych – 85%, robót wentylacyjnych i klimatyzacyjnych – 70%, robót centralnego ogrzewania – 80% i robót wodnokanalizacyjnych – 80%. Ustalono również, że roboty zostały wykonane, zgodnie z warunkami technicznymi, z wymogami zamawiającego, jakoś robót określono jako dobrą (dowód: protokół k.978-978v).

W dniu 24 czerwca 2016 roku A. C. zgłosił do odbioru instalację wodno-kanalizacyjną, centralnego ogrzewania wraz z białym montażem (dowód: dziennik budowy k.923).

W dniu 26 czerwca 2016 roku A. C. zgłosił do odbioru stolarkę okienną i drzwiową (dowód: dziennik budowy k. 923).

Powyzsze prace nie zostały odebrane przez inspektora nadzoru z powodu braku protokołów z badań/sprawdzeń tych instalacji, niedokończenia instalacji centralnego ogrzewania, nieusunięcia wskazanych wcześniej usterek stolarki – wpis w dzienniku budowy z dnia 28 lipca 2016 roku (dowód: dziennik budowy k.924).

W dniu 27 czerwca 2016 roku J. M. zakupił elementy granitowe za kwotę 7.000,00 złotych (dowód: faktura k.81).

W dniu 30 czerwca 2016 roku (...) Serwis Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wystawiła powodowi J. M. fakturę VAT numer (...) na kwotę 492,00 złote z tytułu czynszu najmu kontenera sanitarnego (dowód: faktura k.126).

Pismem z dnia 1 lipca 2016 roku skierowanym przez powoda do (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. wskazał on, iż termin zakończenia wszystkich prac upłynie w dniu 15 lipca 2016 roku. Wydłużenie terminu wykonania prac wynika z okoliczności w postaci opóźnionego opuszczenia budynku portierni i magazynu broni – wydłużenie prac o 21 dni, wydłużona procedura zatwierdzenia środka izolacyjnego – wydłużenie prac o 6 dni, oczekiwanie na decyzję co do wycinki drzew – wydłużenie prac o 3 dni, konieczność zagłębienia kabla średniego napięcia – wydłużenie prac o 7 dni, ponadplanowe wyburzenie kanału ciepłowniczego – wydłużenie prac o 3 dni, zbyt późne przesłanie elementu konstrukcyjnego i warunki atmosferyczne uniemożliwiające jego natychmiastowe wbudowanie – wydłużenie prac o 7 dni, temperatura poniżej 15 stopni C. – wydłużenie prac o 6 dni, nieterminowanie podejmowanie decyzji co do sposobu wykonania prac i użytych materiałów – wydłużenie prac o 33 dni, wielokrotne zmiany stanowiska przez inspektora nadzoru – wydłużenie prac o 21 dni, opóźnione przekazywanie zmian projektowych, wejście na budowę innej firmy wykonawczej (dowód: piso k.222-224).

M. z dnia 25 lipca 2016 roku przedstawiciel inwestora monitował J. M. o wykonanie prac do dnia 31 lipca 2016 roku. Wskazał na konieczność zakończenia poprawek w robotach wykończeniowych do dnia 28 lipca 2016 roku. Wskazano, iż należy jeszcze uzupełnić brakujące okna i uzupełnić ogrodzenie (dowód: mail k.138, k.225).

W dniu 29 lipca 2016 roku A. C. przestał pełnić funkcję kierownika budowy (dowód: dziennik budowy k.41; okoliczność bezsporna).

W dniu 30 lipca 2016 roku A. S. przejęła obowiązki kierownika budowy na tej inwestycji (dowód: dziennik budowy k.901).

W dniu 1 sierpnia 2016 roku zostało zgłoszone zakończenie robót budowlanych do odbioru końcowego, a w dniu 18 sierpnia 2016 roku zgłoszono wykonanie wszelkich robót budowlanych oraz zakończenie uporządkowania terenu (dowód: dziennik budowy k.926).

W dniu 8 sierpnia 2016 roku doszło do końcowego odbioru robót wykonanych przez J. M. na terenie (...) Zakładów (...) w Ł. – przez inwestora. Stwierdzono, że prace zostały wykonane, zostały wykonane po terminie, zgodnie z

pozostałymi warunkami umowy, zgodnie z warunkami technicznymi, zgodnie z wymogami zamawiającego. Jakość robót oceniono jako dobrą. W protokole stwierdzono szereg usterek w pomieszczeniu magazynu broni, korytarzu, pomieszczeniu technicznym, pomieszczeniu socjalnym, łazience wewnętrznej, łazience dla gości, pomieszczeniu służbowym wartownika, holu głównym, przedsionku i wejściu, dachu, elewacji, terenie wokół budynku (dowód: protokół wraz z załącznikiem k.127-129, k.979-981).

M. z dnia 8 sierpnia 2016 roku wezwano pozwanego A. C. do usunięcia usterek. W przypadku nie podjęcia działań do godziny 8⁰⁰ dnia następnego powód wskazał, że zostanie zaangażowana firma zewnętrzna, a koszt zostanie przerzucony na pozwanego (dowód: mail wraz z załącznikiem k.130-131, k.139-140).

M. z dnia 9 sierpnia 2016 roku doręczono pozwanemu uwagi po odbiorze inwestycji na terenie (...) Zakładów (...) w Ł. (dowód: mail wraz z załącznikiem k.132-134, k.141-143).

W dniu 18 sierpnia 2016 roku kierownik budowy dokonał wpisu do dziennika budowy o zakończeniu wszelkich robót budowlanych i uporządkowaniu terenu budowy (dowód: dziennik budowy k.901).

M. z dnia 26 sierpnia 2016 roku przedstawiono kolejne braki w wykonanych pracach do poprawy oraz wskazano, iż brakuje także dokumentów dopuszczenia do stosowania dla cegieł klinkierowych, zaprawy do klinkieru, środków izolacji bitumicznej przeciwwilgociowej, foli poetylenowej izolacyjnej, styroduru, kleju, blach na obróbki, blach elewacyjnych, profili, kotew (dowód: maile k.145).

M. z dnia 28 sierpnia 2016 roku przedstawiciel inwestora wezwał J. M. do usunięcia usterek stwierdzonych podczas ostatniego odbioru. Wskazano, iż należy poprawić spadki dachu nad przedsionkiem zachodnim, zastosować pas podrynnowy (dowód: mail wraz z załącznikiem k.130-131, k.139-140).

M. z dnia 6 września 2016 roku ponownie wezwano o uzupełnienie dokumentów dotyczących dopuszczenia do stosowania dla cegieł klinkierowych, zaprawy do klinkieru, środków izolacji bitumicznej przeciwwilgociowej, foli poetylenowej izolacyjnej, styroduru, kleju, blach na obróbki, blach elewacyjnych, profili, kotew (dowód: mail k.146).

M. z dnia 7 września 2016 roku wzywano A. C. do wykonania poprawek w wykonanych pracach i złożenia brakujących dokumentów (dowód: korespondencja mailowa k.148-154).

W dniu 14 września 2016 roku doszło do końcowego odbioru robót wykonanych przez J. M. na terenie (...) Zakładów (...) w Ł.. Prace powoda zostały odebrane (dowód: protokół wraz z załącznikiem k.135-135v, k.982-982v).

M. z dnia 16 września 2016 roku A. C. dostarczył atest na cegłę (dowód: mail k.155; atest k.156-157, k.158-159).

W dniu 21 września 2016 roku J. M. uiścił należność w kwocie 22.500,00 złotych na rzecz R. C. z tytułu montażu metalowej elewacji na budynku portierni na terenie (...) Zakładów (...) w Ł. (dowód: rachunek k.82).

J. M. został obciążony należnościami z tytułu kontenerów biurowych w kwocie 530,00 złotych, w kwocie 85,50 złotych, w kwocie 530,00 złotych, w kwocie 300,00 złotych, w kwocie 375,00 złotych, w kwocie 530,00 złotych, w kwocie 530,00 złotych, w kwocie 530,00 złotych, w kwocie 530,00 złotych, w kwocie 530,00 złotych, w kwocie 530,00 złotych, w kwocie 300,00 złotych, w kwocie 375,00 złotych (dowód: faktury k.83-90, k.94-94v, k.105).

J. M. zakupił meble na przedmiotową inwestycję oraz opłacił ich montaż w kwocie 3.200,00 złotych. Były to: biurko plus dostawka, zabudowa biurowa, (dowód: faktury k.92-93).

J. M. opłacił usługę czyszczenia klinkieru w kwocie 1.845,00 złotych i w kwocie 3.198,00 złotych wykonaną przez J. N. (dowód: rachunek k.95, rachunek k.115v).

Na realizację przedmiotowej inwestycji J. M. zakupił elementy do obróbki stalowej, kasetony elewacyjne (dowód: faktury k.96-102).

Na przedmiotowej inwestycji została wykonana szklana zabudowa i balustrady. Należność za te prace w kwocie 19.680,00 złotych uregulował J. M. (dowód: faktura k.103).

Na przedmiotowej inwestycji koordynatorem robót budowlanych była A. S.. Należność na jej rzecz w łącznej kwocie 7.000,00 złotych uregulował powód (dowód: rachunek k.104, rachunki k.110-114).

Realizując przedmiotową inwestycję zostało wykonane osuszanie kondensacyjne z nadmuchem wentylatorami. Należności z tego tytułu wyniosły kwotę 3.321,00 złotych, kwotę 645,75 złotych. Należności te uiszczył J. M. (dowód: faktury k.106-107v).

Prace brukarskie wykonane na terenie (...) Zakładów (...) w Ł. kosztowały 7.257,00 złotych (dowód: faktura k.108-108v).

J. M. uiszczył należność z tytułu czynszu najmu kontenera sanitarnego w kwocie 492,00 złote (dowód: faktura k.109).

W dniu 9 sierpnia 2016 roku (...) Serwis Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wystawiła powodowi J. M. fakturę VAT numer (...) na kwotę 226,32 złote z tytułu czynszu najmu kontenera sanitarnego i jego końcowego czyszczenia (dowód: faktura k.116).

W dniu 14 listopada 2016 roku D. P. wystawił powodowi J. M. fakturę VAT numer (...) na kwotę 3.567,00 złotych z tytułu wymiany szyb w portierni terenie (...) Zakładów (...) w Ł. (dowód: faktura k.120v).

Pismem z dnia 6 października 2016 roku J. M. wezwał A. C. do uiszczenia kary umownej w kwocie 240.555,84 złote, ustalonej na podstawie § 19 ust. 1 pkt 1 lit. a umowy. Pozwany nie wykonał prac w terminie, a opóźnienie trwało od dnia 20 marca 2016 roku do dnia 14 września 2016 roku. Pozwany został zobowiązany do uiszczenia kary umownej w terminie trzech dni od otrzymania pisma. Pismo nie zostało odebrane przez A. C., awizowane wróciło do powoda (dowód: pismo k.160; koperta k.161).

W dniu 7 października 2016 roku L. W. wystawił powodowi J. M. fakturę VAT numer (...) na kwotę 600,00 złotych z tytułu wykonania blatu granitowego (dowód: faktura k.121).

W dniu 12 grudnia 2016 roku J. P. wystawiła powodowi J. M. fakturę VAT numer (...) na kwotę 984,00 złote z tytułu wykonania prac budowlanych (dowód: faktura k.120).

Pismem z dnia 17 grudnia 2016 roku A. C. poinformował (...) Zakłady (...) numer 1 Spółkę Akcyjną z (...) w Ł. o tym, że wykonał prace budowlane modernizacji portierni w okresie od dnia 16 listopada 2015 roku do dnia 13 sierpnia 2016 roku wraz z robotami dodatkowymi. Wezwał inwestora do potwierdzenia wykonanych przez niego prac z jego materiałów. Wskazał, iż powód nie rozliczył się z nim za wykonane prace oraz materiały i unika obecnie kontaktu z nim (dowód: pismo wraz z załącznikami k.208-212).

Pismem z dnia 5 stycznia 2017 roku A. C. przekazał dokumentację do potwierdzenia – opisy wykonanych prac, kosztorys wykonanych prac, prośba o kopie dokumentów. Pismo to wpłynęło do (...) Zakładów (...) numer 1 Spółki Akcyjnej z (...) w Ł. w dniu 9 stycznia 2017 roku (dowód: pismo k.206).

Przy piśmie z dnia 5 stycznia 2017 roku (k.206) A. C. zwrócił się o przekazanie mu kopii dziennika budowy, protokołów odbioru wykonanych prac. Wskazał, iż powód dotychczas się z nim nie rozliczył za wykonane prace i unika rozmów (dowód: pismo k.207).

W dniu 10 stycznia 2017 roku na przedmiotowej inwestycji ujawniły się wady. Powstały rysy na styku dwóch różnych materiałów wykończeniowych (dowód: notatka k.136; szkic k.136v).

Pismem z dnia 17 lutego 2017 roku A. C. wskazał, iż wymienione wady nie są wadami, a usterkami, bo w przeciwnym razie roboty nie zostałyby odebrane. Podał, iż wady usunie, jak powód rozliczy się z nim za wykonane roboty na tej inwestycji (dowód: pismo k.137).

Inspektorem nadzoru inwestorskiego na tej budowie była J. T. (1). Sprawdzała dokładnie wykonane prace, ale niektóre niepewnie. Pewne rozwiązania przez nią wprowadzone robiły zamieszanie na budowie (dowód: zeznania świadka A. K. k.254v-256v).

Odmienność rozwiązań w drobnych kwestiach między J. T. (1) a projektantem M. K. (1) powodowała, iż musieli oni szukać rozwiązań kompromisowych. Czasami J. T. (1) wprowadzała zmiany bez konsultacji z projektantem. Czasami wprowadzała kilkukrotne zmiany jednej rzeczy w ciągu jednego dnia, co wprowadzało zamęt na budowie. Wprowadzone zmiany przez J. T. (1) trzeba było wprowadzić do projektu, co zajmowało projektantowi od jednego do kilku dni – np.: zmiana typu cegły na elewację, zmiana konstrukcji przegrody (dowód: zeznania świadka M. K. (1) k.1061-1062).

W toku wykonywania prac pozwany A. C. otrzymał zakaz wstępu na teren (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł.. Kontakt wtedy z nim był telefoniczny (dowód: zeznania świadka K. N. k.281v-282v; zeznania świadka W. K. k.395v-307; zeznania świadka A. S. k.307-308; zeznania świadka J. T. (1) k.308-310; zeznania świadka J. T. (2) k.1059-1061).

W okresie od dnia 1 grudnia 2015 roku do dnia 15 maja 2016 roku A. C. kupował materiały w przedsiębiorstwie (...) w K. w celu ich wykorzystania i wykonania robót na terenie (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł. (dowód: pismo k.298, k.300).

W okresie luty - marzec 2016 roku A. C. kupował materiały w przedsiębiorstwie (...) w O. w celu ich wykorzystania i wykonania robót na terenie (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł. (dowód: pismo k.299).

W okresie od grudnia 2015 roku do marca 2016 roku A. C. kupował materiały w PPHU (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. w celu ich wykorzystania i wykonania robót na terenie (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł. (dowód: pismo k.301).

W okresie od dnia 30 marca 2016 do dnia 13 czerwca 2016 roku A. C. kupował materiały w (...) Hurt Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. w celu ich wykorzystania i wykonania robót na terenie (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł. (dowód: pismo k.302).

W okresie od dnia 1 kwietnia 2016 roku do dnia 19 lipca 2016 roku A. C. kupował materiały w (...) Spółce jawnej z siedzibą w Ł. w celu ich wykorzystania i wykonania robót na terenie (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł. (dowód: pismo k.303).

W okresie od dnia 22 marca 2016 do dnia 21 lipca 2016 roku A. C. kupował materiały w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W., Oddział w Ł. w celu ich wykorzystania i wykonania robót na terenie (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w Ł. (dowód: pismo k.304).

W okresie od marca 2016 roku do czerwca 2016 roku A. C. kupował materiały niezbędne do wykonywania prac budowlanych. Niektóre z nich miały odroczony termin płatności. A. C. regulował należności z wystawionych faktur VAT (dowód: faktury VAT k.1092-1138; zestawienie operacji na rachunku bankowym k.1139-1147v).

Inwestor (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. kierowała do powoda pisma odnośnie jakości prac i o ich przyśpieszenie, bo z nim miała zawartą umowę (dowód: zeznania świadka W. K. k.395v-307).

Współpraca z pozwanym A. C. nie była łatwa. Był ponaglany do przyśpieszenia prac (dowód: zeznania świadka A. S. k.307-308).

Były opóźnienia w wykonaniu robót z zakresu pozwanego A. C., gdyż miał zbyt małą ilość pracowników, słabą organizację pracy i opóźnienia w zamawianiu materiałów (dowód: zeznania świadka J. T. (1) k.308-310).

Na przedmiotowej inwestycji były wykonywane roboty dodatkowe. Wpływały one na termin wykonania prac i powodowały, że strony (inwestor-powód) zawierały aneksy terminowe (dowód: zeznania świadka J. T. (1) k.308-310).

Dokumentację powykonawczą inwestycji – modernizacja budynku portierni numer (...), sporządził powód J. M. (dowód: dokumentacja powykonawcza k.325-891, k.984-1054).

J. M. i A. C. ustalili ustnie, iż będą płacić po połowie za ustawiony na budowie kontener socjalny. Powód z tego tytułu miał wystawiać A. C. faktury VAT (dowód: zeznania powoda J. M. k.1066-1069, k.1080-1080v; zeznania pozwanego A. C. k.1080-1084; okoliczność bezsporna).

W piśmie z dnia 11 stycznia 2017 roku skierowanym do pozwanego (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w Ł. wskazała, iż przedmiotowa inwestycja miała być realizowana bez udziału podwykonawców (dowód: pismo k.1089).

W piśmie z dnia 2 sierpnia 2017 roku skierowanym do pełnomocnika pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. wskazała, iż cały zakres robót na przedmiotowej inwestycji miał wykonać J. M. (dowód: pismo k.1089).

Pozwany A. C. nie wykonał do dnia 29 lipca 2016 roku całego zakresu robót zleconych mu przez J. M.. Nie wykonał elewacji z blachy – o wartości 61.420,89 złotych, nie zamontował ścianki aluminiowej – o wartości 20.423,46 złotych, wycieraczek do obuwia – 6.178,01 złotych, blaszanych pasów podrynnowych – o wartości 1.346,88 złotych, konstrukcji do przeszkleń recepcji – 1.331,92 złote, montażu parapetów – granitowy balat A i blat B – o wartości 7.696,53 złote, montażu dwóch sztuk podgrzewczy do wody – o wartości 801,44 złote, studni rewizyjnej – o wartości 5.579,08 złotych, zlewozmywaka z baterią czerpalną – o wartości 762,44 złote, nie wykonał odtworzenia terenów zielonych – o wartości 14.577,30 złotych, odtworzenia zniszczonego fragmentu ogrodzenia – o wartości 2.342,70 złotych, wypełnienia dylatacji pianką rozprężną – o wartości 1.849,20 złotych, nie dostarczył pełnej dokumentacji powykonawczej – o wartości 3.000,00 złotych, nie wykonał prac towarzyszących typu osuszenie tynków, czyszczenie płytek – o wartości 8.010,82 złote, nie pełnił funkcji kierownika budowy po dniu 29 lipca 2016 roku – o wartości 1.000,00 złotych, nie wykonał prac poprawkowych przed odbiorem – o wartości 6.000,00 złotych, nie partycypował w kosztach ogrodzenia placu budowy – o wartości 11.238,00 złotych, w utylizacji śmieci z budowy – o wartości 700,00 złotych, najmu kontenera sanitarnego – o wartości 2.200,00 złotych, najmu kontenera socjalnego dla ochrony budowy – o wartości 3.180,00 złotych. Wartość prac niezrealizowanych przez pozwanego A. C. wynosi 159.638,67 złotych netto, czyli 196.355,56 złotych brutto (dowód: opinia biegłego k.1548-1560; opinia uzupełniająca biegłego k.1615-1633; ustna uzupełniająca opinia biegłego k.1729v-1730).

Wartość prac wykonanych przez A. C. należy określić mając na uwadze, że na dzień pozytywnego odbioru końcowego przez inwestora A. C. zrealizował pełną wartość umowną pomniejszoną o wartość prac niezrealizowanych, czyli 357.733,73 złote brutto (450.479,10 złotych – 159.638,67 złotych = 290.840,43 złote netto, czyli 357.733,73 złote brutto) (dowód: opinia biegłego k.1548-1560; opinia uzupełniająca biegłego k.1615-1633; ustna uzupełniająca opinia biegłego k.1729v-1730).

Na przedmiotowej inwestycji pozwany A. C. wykonał prace dodatkowe. Były to wymiana gruntu do zasypu fundamentów – wartość 14.209,88 złotych netto, poszerzenie ław fundamentowych i wykonanie podmurówki pod cegłę klinkierową, co miało zamknąć się w ramach ryczału umownego czyli nie miało generować kosztów; wykonał strop żelbetowy nad zbrojownią – wartość 3.500,00 złotych netto, wykonał wyłaz na poddasze w pomieszczeniu 05 co powiązane było ze zmianą na wniosek pozwanego sufitu A. na płyty GK. Łącznie wartość robót dodatkowych wykonanych przez A. C. wynosi 21.783,05 złotych brutto (dowód: opinia biegłego k.1548-1560; opinia uzupełniająca biegłego k.1615-1633; ustna uzupełniająca opinia biegłego k.1729v-1730).

Usunięcie usterek zgłoszonych w okresie gwarancji zawarte w pozycji 49-53 kosztorysu wynosi 1.765,00 złotych netto, czyli 2.170,95 złotych brutto (dowód: opinia biegłego k.1548-1560; opinia uzupełniająca biegłego k.1615-1633; ustna uzupełniająca opinia biegłego k.1729v-1730).

Sąd dokonał następującej oceny materiału dowodowego:

Zeznania świadka **A. K.** Sąd uznał za wiarygodne. Są one jasne i logiczne, a ponadto znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym.

Zeznania świadka **T. N.** należy uznać za wiarygodne. Jednakże należy zaznaczyć, iż świadek wielu szczegółów nie pamięta. Wykonywał na budowie prace z innej branży i na budowie był krótszy czas niż pozwany.

Zeznania świadka **G. Ż.** Sąd uznał za wiarygodne. Jednakże należy zaznaczyć, iż są ogólne i nie wniosły istotnych okoliczności dla rozstrzygnięcia tej sprawy.

Zeznania świadka **K. N.** co do zasady korelują z zebrany materiał dowodowy. Jednakże należy zauważyć, iż świadek był pracownikiem pozwanego i w toku składanych zeznań przedstawiał swoje zdanie i swoją ocenę przebiegu budowy. Mówił ogólnie jakie prace wykonywał. Jest to przekonujące, bowiem dużo czasu upłynęło od zakończenia prac na tej inwestycji i szczegóły mogły zatrzeć się w pamięć tego świadka. Ponadto na obiektywizm świadka wpływa fakt, iż wszelkie informacje co do czasu wykonywania prac, tempa, rozmiaru prac, całości ich wykonania miał od pozwanego. Ponadto świadek zeznawał dosyć niepewnie, bowiem mówił, że „chyba” nie trzeba było po nich nic poprawić, że „chyba” wszystko wykonali.

Zeznania świadka **Z. M. (1)** nie są w całości wiarygodne. Świadek zeznał, iż zostały wykonane wszystkie prace z zakresu pozwanego i zostały one odebrane, a ponadto w pracach tych nie było usterek. Takie twierdzenia są sprzeczne chociażby z opinią biegłego. Ponadto – mimo tego – że świadek podawał, że wszystkie prace zostały wykonane, to na szczegółowe pytania czy robili konkretne prace, świadek nie odpowiadał i wskazywał, że nie pamięta już tego.

Zeznania świadka **Z. M. (2)** są mało precyzyjne. Świadek wielu szczegółów nie pamięta lub mówi bardzo ogólnie o wymaganiach inspektora nadzoru czy wykonywanych pracach. Ponadto część informacji odnośnie budowy czerpał od pozwanego, bowiem zeznał, że szef mówił, że wykonali wszystkie prace. W zakresie usterek i ich usunięcia nie ma wiedzy, a w swoich zeznaniach wskazał, iż nic nie wie o usterekach i aby ktoś je za nich usuwał.

Zeznania świadka **P. T.** są mało precyzyjne. Świadek na tej budowie układał glazurę na zlecenie A. C. i był trzy tygodnie. Nie ma szczegółowej wiedzy co do prac pozwanego, jakości ich wykonania i terminowości.

Zeznania świadków **M. W., D. W., W. T., J. T. (2)** były bardzo ogólne i nieprecyzyjne. Świadców zeznali, że wszystkie prace zostały wykonane, ale na szczegółowe pytania, jakie to były prace, kiedy wykonywane, czy wykonane w terminie, czy były usterek, czy były usunięte, to nie potrafili podać żadnych informacji.

Zeznania świadka **J. T. (1)** Sąd uznał za wiarygodne. Są one jasne i logiczne, a ponadto znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym.

Zeznania świadka **W. K.** co do zasady należy uznać za wiarygodne. Jednakże trzeba zaznaczyć, iż zeznania te są ogólne, a świadek szczegółów co do jakości prac nie pamięta. Ogólnie podawał, że były usterek, ogólnie - że zostały usunięte, ale nie wie kto to zrobił i kiedy.

Zeznania świadka **A. S.** co do zasady należy uznać za wiarygodne. Jednakże świadek wielu szczegółów nie pamięta, ogólnie opisuje przebieg umowy. Część jej zeznań stanowi ocenę przebiegu budowy i zachowania pozwanego, co wykracza poza rolę świadka.

Zeznania świadka **M. K. (2)** Sąd uznał za wiarygodne. Są one jasne, logiczne i konsekwentne. Znajdują ponadto oparcie w zgromadzonym w niniejszej sprawie materiale dowodowym.

Zeznania powoda **J. M.** nie mogą być uznane za wiarygodne w całości. Powód przedstawił częściowo swoją ocenę całokształtu relacji i przebiegu budowy. Oczywistym jest, iż przedstawił ją przez pryzmat swoich interesów i odczuć. W ocenie Sądu nie mają oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym twierdzenia, iż pozwany nie miał pieniędzy na zakup materiałów i przez to nie mógł zrealizować przedmiotowej umowy. Nie można też kategorycznie stwierdzić, iż A. C. nie usuwał stwierdzonych usterek, bowiem jak wynika z zeznań świadków część usterek usuwał na bieżąco w toku ich wykonywania, kiedy wskazywał na to inspektor nadzoru. Nie są wiarygodne zeznania J. M., że na przedmiotowej inwestycji mógł zatrudniać podwykonawców. Twierdzenia te są sprzeczne ze stanowiskiem (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł., w którym wskazała, że w umowie z inwestorem w § 10 ust. 1 zapisano, że J. M. miał wykonać zadanie swoimi siłami, a A. C. był kierownikiem budowy i to uzasadniało jego obecność na budowie.

Zeznania pozwanego **A. C.** nie są w całości wiarygodne. Już od razu należy stwierdzić, iż twierdzenia, że wykonał prace w terminie nie są zgodne z rzeczywistością. Pozostają one bowiem w sprzeczności ze zgromadzonym materiałem dowodowym, a w szczególności z opinią biegłego. Nie można też uznać za pozwanym, iż inspektor nadzoru J. T. (1) utrudniała mu wykonywanie prac. Rzeczywiście świadkowie potwierdzili, iż była to trudna współpraca, inspektor nadzoru była wymagająca, wprowadzała zmiany, ale nie można jej obarczać winą za opóźnienia po stronie pozwanego. Nie są też wiarygodne twierdzenia pozwanego, że otrzymał zakaz wejścia na teren (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł., bo zatrudniał pracownika z Ukrainy. Jego zeznania w tym zakresie – odnoszące się do tego, że jest osobą z poza układu - są nielogiczne (k.1081-1084, k.1149-1152).

O. A. J. nie mogła być wykorzystana w niniejszym postępowaniu. Jej wartość merytoryczna została skutecznie zakwestionowana przez strony, a biegły swojego stanowiska nie obronił, ani w kolejnych pisemnych opiniach uzupełniających, ani w ustnej opinii uzupełniającej. Ponadto opinia ta nie była pełna, a biegły nie odpowiedział na stawiane przez Sąd pytania, chociażby nie udzielił odpowiedzi na pytania co do konkretnych kosztów. Biegły nie odniósł się do całokształtu materiału dowodowego, swojego stanowiska nie odniósł do dokumentacji projektowej. Błędem – czego też nie potrafił biegły wyjaśnić czy uzasadnić – było oparcie swojego stanowiska tylko na twierdzeniach pozwanego w sytuacji, gdy strona powodowa prezentowała stanowisko przeciwne, a nie było innych dokumentów na te okoliczności. W toku opiniowania w niniejszej sprawie biegły dokonał wielu zmian wcześniejszych wniosków opinii – np.: dotyczących blach, elewacji. Nie potrafił tych zmian stanowczo i kategorycznie uzasadnić. Do ustnej opinii biegły nie był przygotowany. Na wiele pytań nie odpowiedział, bo nie pamiętał przedmiotu sprawy i materiału dowodowego. Części materiału dowodowego biegły nie wziął pod uwagę wydając opinię. Nie potrafił wyjaśnić dlaczego, nie potrafił obronić, uzasadnić przyjętego stanowiska.

O. M. F. jest w pełni wiarygodna. Biegły dokonał szczegółowej analizy zgromadzonego materiału dowodowego. Przedstawił jasne i logiczne wnioski. Jego rozumowaniu, analizie i wnioskowi nie można postawić zarzutów natury merytorycznej czy logicznej. Biegły szczegółowo uzasadnił swoje stanowisko, którego żadna ze stron ostatecznie nie zakwestionowała.

Sąd **pominął** wniosek pełnomocnika pozwanego o przeprowadzenie dowodu z umowy łączącej powoda J. M. z inwestorem na okoliczność czy powód mógł na przedmiotowej inwestycji zatrudnić podwykonawców. Wniosek ten nie jest istotny dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Dla rozliczeń stron nie ma znaczenia, czy powód miał prawo wprowadzić na przedmiotową budowę podwykonawcę. Bezspornym jest, iż A. C. wykonywał na tej budowie roboty budowlane, a z powodem łączyła go umowa. Oznacza to, iż strony powinny rozliczyć się z wykonania tej umowy w oparciu o zapisy umowy. Na relację powód – pozwany nie ma znaczenia zakaz wprowadzenia podwykonawców na budowę. Negatywne konsekwencje z powodu naruszenia tego zakazu mogą być jedynie na linii inwestor – wykonawca (powód), a nie na linii wykonawca – podwykonawca (powód - pozwany).

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powoda J. M. jest częściowo zasadne i jako takie podlega uwzględnieniu do kwoty 276.872,38 złotych.

W pierwszym rzędzie należy stwierdzić, iż strony łączyła umowa o roboty budowlane. Zgodnie z treścią art. 647 k.c. wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia. Pozwany A. C. zobowiązał się wykonać modernizację budynku zlokalizowanego na terenie (...) Zakładów (...) numer 1 Spółki Akcyjnej z (...) w Ł. wraz z przywróceniem infrastruktury wokół budynku do należytego stanu oraz do dokonania wszelkich przygotowań i formalności w celu uzyskania pozwolenia na użytkowanie wybudowanego obiektu - § 1 umowy. Natomiast szczegółowy zakres robót, które miał wykonać pozwany znajdował się w jego kosztorysie ofertowym. Umowa ta obejmowała więc roboty ziemne i fundamenty, wykonanie ścian elewacji oraz ścian działowych, wykonanie dachu, wykonanie instalacji wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej, wykonanie elewacji z blach systemowych, wykonanie docieplenia posadzki oraz wykonanie wylewek systemowych pod posadzką i płytki, zakup i montaż stolarki drzwiowej, okiennej, przeszkleń, montaż sufitu A., malowanie. Jak wynika z zebranego materiału dowodowego, a w szczególności z opinii biegłego, powód J. M. wywiązał się ze swoich obowiązków wobec pozwanego. Natomiast A. C. nie wykonał w całości umówionych robót, nie partycypował i nie usuwał stwierdzonych wad i usterek. Jak wynika z opinii biegłego prace niewykonane przez powoda zamykają się w kwocie 196.355,56 złotych, a koszty usunięcia usterek - w kwocie 2.170,95 złotych. Powód prace te – mimo, że za ich wykonanie zapłacił A. C. - musiał wykonać, gdyż w przeciwnym razie nie wywiązałby się z umowy zawartej z inwestorem. W takiej sytuacji należy uznać, iż w wyniku niewykonania umowy w całości i zgodnie z jej zapisami powód poniósł szkodę.

Zgodnie z treścią art. 471 k.c. dłużnik zobowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Odpowiedzialność kontraktowa dłużnika znajduje zastosowanie pomiędzy stronami, które łączył określony stosunek zobowiązaniowy, a jej przesłankami są:

- szkoda wierzyciela w postaci uszczerbku majątkowego,
- szkoda spowodowana niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania przez dłużnika,
- związek przyczynowy pomiędzy faktem nienależytego lub niewykonania zobowiązania a szkodą wierzyciela.

Dodatkowo art. 472 k.c. określa podstawy odpowiedzialności kontraktowej i stanowi, że jeżeli ze szczególnego przepisu ustawy albo z czynności prawnej nie wynika nic innego, dłużnik odpowiedzialny jest za niezachowanie należytej staranności. Standard należytej staranności wymaganej od dłużnika w wykonaniu zobowiązania określa art. 355 k.c. i zważyć należy, że wobec dłużników będących przedsiębiorcami należy przy spełnianiu zobowiązania oczekiwać staranności wynikającej z zawodowego charakteru ich działalności - § 2.

Odnosząc poczynione uwagi do niniejszej sprawy stwierdzić należy, że bezspornym jest, iż strony łączył stosunek zobowiązaniowy w ramach, którego pozwany A. C. zobowiązany był do wykonania modernizacji budynku zlokalizowanego na terenie (...) Zakładów (...) numer 1 Spółki Akcyjnej z (...) w Ł. wraz z przywróceniem infrastruktury wokół budynku do należytego stanu oraz do dokonania wszelkich przygotowań i formalności w celu uzyskania pozwolenia na użytkowanie wybudowanego obiektu - § 1 umowy. Wątpliwości – mimo innego stanowiska pozwanego - nie budzi również fakt jedynie częściowego wykonania zobowiązania przez pozwanego. Natomiast strony były w sporze, bowiem pozwany twierdził, iż te prace które wykonał, to był pełen zakres jego robót, a powód - że A. C. wykonał jedynie ich część i to nie w całości zgodnie ze sztuką budowlaną. Dodatkowo strony pozostawały w sporze co do jakości wykonanych prac i pozostałych warunków umowy, takich, jak koszty utrzymania placu budowy, dokumentacji powykonawczej. Tym samym kluczowym dla przyjęcia odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego było ustalenie, czy roboty objęte umową zostały wykonane w całości, należyście, zgodnie ze sztuką i przy dołożeniu należytej staranności wymaganej od profesjonalistów działających w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej.

W okolicznościach niniejszej sprawy, w świetle zgromadzonego materiału dowodowego należy stwierdzić, iż A. C. – wbrew jego twierdzeniom – nie wykonał całego zakresu umówionych robót. W sporządzonej na zlecenie Sądu opinii biegły sądowy stwierdził, że A. C. nie wykonał całego zakresu robót zleconych mu przez J. M.. Nie wykonał elewacji z blachy – o wartości 61.420,89 złotych, nie zamontował ścianki aluminiowej – o wartości 20.423,46 złotych, wycieraczek do obuwia – 6.178,01 złotych, blaszanych pasów podrynnowych – o wartości 1.346,88 złotych, konstrukcji do przeszkleń recepcji – 1.331,92 złote, montażu parapetów – granitowy balat A i blat B – o wartości 7.696,53 złote, montażu dwóch sztuk podgrzewczy do wody – o wartości 801,44 złote, studni rewizyjnej – o wartości 5.579,08 złotych, zlewozmywaka z baterią czerpalną – o wartości 762,44 złote, nie wykonał odtworzenia terenów zielonych – o wartości 14.577,30 złotych, odtworzenia zniszczonego fragmentu ogrodzenia – o wartości 2.342,70 złotych, wypełnienia dylatacji pianką rozprężną – o wartości 1.849,20 złotych, nie dostarczył pełnej dokumentacji powykonawczej – o wartości 3.000,00 złotych, nie wykonał prac towarzyszących typu osuszenie tynków, czyszczenie płytek – o wartości 8.010,82 złote, nie pełnił funkcji kierownika budowy po dniu 29 lipca 2016 roku – o wartości 1.000,00 złotych, nie wykonał prac poprawkowych przed odbiorem – o wartości 6.000,00 złotych, nie partycypował w kosztach ogrodzenia placu budowy – o wartości 11.238,00 złotych, w utylizacji śmieci z budowy – o wartości 700,00 złotych, najmu kontenera sanitarnego – o wartości 2.200,00 złotych, najmu kontenera socjalnego dla ochrony budowy – o wartości 3.180,00 złotych. Wartość prac niezrealizowanych przez pozwanego A. C. wynosi 159.638,67 złotych netto, czyli 196.355,56 złotych brutto. Pozwany – prezentując odmienne stanowisko w tym zakresie – nie wykazał okoliczności przeciwnych. Pozwany gołosłownie twierdził, iż wykonał wszystkie prace. Jednakże jego twierdzenia nie znalazły oparcia w zgromadzonym materiale dowodowym. A to na pozwanym A. C. jako na osobie wywodzącej z tego faktu skutki prawne spoczywał ciężar dowodu – art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.. Powołane przez A. C. dowody nie wykazały okoliczności, na które on się powołuje. Opinia biegłego wprost wskazuje w jakim rozmiarze pozwany wykonał – a w jakim nie wykonał – roboty określonych umową łączącą strony. Świadczenie zawnioskowane przez pozwanego nie składały na tyle precyzyjnych zeznań, aby można z nim było wywieść, iż stanowisko pozwanego jest udowodnione. Przepis art. 6 k.c. odnosi się do materialnoprawnego aspektu zagadnienia ciężaru udowodnienia faktu. Instytucja ciężaru dowodu w tym znaczeniu (materialnym) służy do kwalifikacji prawnej negatywnego wyniku postępowania dowodowego. Przepis regulujący rozkład ciężaru dowodu określa, kto poniesie wynikające z przepisów prawa materialnego negatywne konsekwencje ich nieudowodnienia. Funkcją reguły ciężaru dowodu jest umożliwienie sądowi merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy w sytuacji, gdy nie udało się ustalić leżących u podstaw sporu faktów. W każdym bowiem wypadku spełnienia przesłanek procesowych sąd cywilny obowiązany jest wydać merytoryczne rozstrzygnięcie, niezależnie od tego, czy postępowanie dowodowe przyniosło jakikolwiek efekt. Wskazany przepis nakazuje rozstrzygnąć sprawę na niekorzyść osoby opierającej swoje powództwo lub obronę na twierdzeniu o istnieniu jakiegoś faktu prawnego, jeżeli fakt ten nie został udowodniony. W kontradyktoryjnym modelu postępowania cywilnego o zakresie i rodzaju roszczenia decyduje powód, a w konsekwencji to na nim spoczywa ciężar udowodnienia twierdzeń, które mają popierać jego żądania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2010 roku, w sprawie sygn. akt II CSK 297/10). Reguła ta nie może być jednak rozumiana w ten sposób, że zawsze, bez względu na okoliczności sprawy, ciężar dowodu spoczywa na powodzie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 1982 roku, w sprawie sygn. akt I CR 79/82, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 30 września 2010 roku, w sprawie sygn. Akt I ACa 572/10). Rozkład ciężaru dowodu wynikający z art. 6 k.c. i jego procesowego odpowiednika art. 232 k.p.c. należy rozumieć bowiem w ten sposób, że w razie sprostania przez powoda ciężarem na nim obowiązkiem dowodowym, na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia ekscpecji i faktów uzasadniających – jej zdaniem – oddalenie powództwa (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 maja 2014 roku, w sprawie sygn. akt III APa 10/14). W okolicznościach analizowanej sprawy, zdaniem Sądu, powód w wystarczający sposób udowodnił istnienie wierzytelności dochodzonej pozwem. Stosownie zaś do przedstawionych powyżej reguł, to na A. C., który z twierdzeń swoich wywodził skutki prawne w postaci braku własnego zobowiązania, spoczywał ciężar dowodu, że wierzytelność powoda nie istnieje.

W ocenie Sądu została też spełniona kolejna przesłanka odpowiedzialności odszkodowawczej przewidziana w art. 471 k.c., a mianowicie związek przyczynowo - skutkowy pomiędzy faktem niewykonania lub niewłaściwego wykonania zobowiązania

a szkodą powoda J. M.. Zgodnie z art. 361 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła, a w powyższych granicach naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzone. W ocenie Sądu, pozwany nie wykonał w całości robót, a część wykonał z usterkami, które należało usunąć. Oznacza to, iż zachodzi adekwatny związek przyczynowy pomiędzy działaniem/zaniechaniem pozwanego a powstałą szkodą. Związek przyczynowo - skutkowy oznacza przyczynowe powiązanie przesłanki szkody oraz zdarzeń prawnych wywołujących szkodę, czyli działania i zaniechania zobowiązanego. Jest elementem koniecznym dla ustalenia odpowiedzialności odszkodowawczej i powstania obowiązku naprawienia szkody. Związek przyczynowo - skutkowy pomiędzy zdarzeniem a szkodą powinien być pewny. Pozwany A. C. wskazywał, iż działania innych osób, uczestników procesu budowlanego spowodowały, iż doszło do powstania ewentualnej szkody po stronie powoda. W każdym wieloelementowym związku przyczynowym mogą zajść procesy wpływające na kierunek ostatecznego skutku zdarzeń, składających się na ten łańcuch powiązań. Jeżeli w wieloczłonowym łańcuchu zdarzeń składających się na adekwatny związek przyczynowo - skutkowy pojawi się zdarzenie (nova causa interveniens), które w łańcuchu kauzalnym nie może być uznane za normalne następstwo badanej przyczyny, to w adekwatnym związku przyczynowym pozostawać będą wyłącznie następstwa zaistniałe przed tym zdarzeniem, przerywającym relację kauzalną (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2006 roku, w sprawie II PK 213/05, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2000 roku, w sprawie III CKN 810/98). Jednakże w niniejszej sprawie nie doszło do zerwania związku przyczynowo - skutkowego. Bezpośrednim skutkiem niewykonania zobowiązania w terminie i prawidłowo była szkoda po stronie J. M., który musiał sam wykonać część zakresu robót pozwanego, dokonać napraw, czy uiścić na rzecz swojego kontrahenta karę umowną za nieterminowane wykonanie umowy (umowy łączącej powoda z inwestorem).

Wreszcie oceniając poniesioną przez powoda szkodę, stwierdzić należy, że co do zasady jej powstanie nie budzi wątpliwości, a jedynie jej wysokość wskazana przez J. M. nie została wykazana w całości w tym procesie. Biegły ustalił, iż wysokość szkody jest znacznie niższa niż wysokość ustalona przez powoda. Biegły wskazał, iż na szkodę powoda składają się: niewykonanie elewacji z blachy – o wartości 61.420,89 złotych, niezamontowanie ścianki aluminiowej – o wartości 20.423,46 złotych, niezamontowanie wycieraczek do obuwia – o wartości 6.178,01 złotych, niezamontowanie blaszanych pasów podrynnowych – o wartości 1.346,88 złotych, niezamontowanie konstrukcji do przeszkleń recepcji – o wartości 1.331,92 złote, niewykonanie montażu parapetów – granitowy balat A i blat B – o wartości 7.696,53 złote, niewykonanie montażu dwóch sztuk podgrzewczy do wody – o wartości 801,44 złote, niewykonanie studni rewizyjnej – o wartości 5.579,08 złotych, niezamontowanie zlewozmywaka z baterią czerpalną – o wartości 762,44 złote, niewykonanie odtworzenia terenów zielonych – o wartości 14.577,30 złotych, niewykonanie odtworzenia zniszczonego fragmentu ogrodzenia – o wartości 2.342,70 złotych, niewykonanie wypełnienia dylatacji pianką rozprężną – o wartości 1.849,20 złotych, niewykonanie pełnej dokumentacji powykonawczej – o wartości 3.000,00 złotych, niewykonanie prac towarzyszących typu osuszanie tynków, czyszczenie płytek – o wartości 8.010,82 złote, niewykonanie funkcji kierownika budowy po dniu 29 lipca 2016 roku – o wartości 1.000,00 złotych, niewykonanie prac poprawkowych przed odbiorem – o wartości 6.000,00 złotych, nie partycypował w kosztach ogrodzenia placu budowy – o wartości 11.238,00 złotych, w utylizacji śmieci z budowy – o wartości 700,00 złotych, najmu kontenera sanitarnego – o wartości 2.200,00 złotych, najmu kontenera socjalnego dla ochrony budowy – o wartości 3.180,00 złotych. Wartość prac niezrealizowanych przez pozwanego A. C. wynosi 159.638,67 złotych netto, czyli 196.355,56 złotych brutto. Dodatkowo biegły ustalił, iż A. C. nie wykonał prac naprawczych, które go obciążały o wartości 2.170,95 złotych. Nie można uznać, iż pozwanego obciążają koszty powołania koordynatora prac budowlanych, bowiem zakres umowy łączącej strony nie obejmował konieczności zapewnienia przez pozwanego osoby pełniącej taką funkcję. Powód wskazywał, iż powołanie koordynatora było konieczne z uwagi na zapewnienie wykonania umowy, ale decyzje w tym zakresie podejmował jednostronnie J. M. jako generalny wykonawca na tej budowie. Dodatkowo Sąd uwzględnił okoliczność, iż A. C. nie miał w zakresie swojej umowy wyposażenia ruchomego i dlatego koszty z tego tytułu nie mogą go obciążać. Mając na uwadze powyższe rozważania należy uznać, iż szkoda z tytułu nienależytego wykonania przedmiotu umowy poniesiona przez J. M. wynosi 198.526,51 złotych. Uznając,

iz opinia biegłego jest zasada, prawidłowa i może stanowić podstawę rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie Sąd uznał, że wyliczenie powoda co do wysokości poniesionej przez niego szkody nie jest prawidłowe i szkoda ponad ustaloną przez Sąd kwotę nie została udowodniona.

Jak wskazano w opinii biegłego braki w dokumentacji utrudniały wydanie opinii. Oznacza to, iż strony nie dopełniły obowiązku pełnego udokumentowania stosunku je łączącego i pełnego udokumentowania przebiegu inwestycji. Negatywne skutki tych braków obciążają strony.

Reasumując należy stwierdzić, iż A. C. nie wykonał całego zakresu robót, nie usunął usterek stwierdzonych w wykonanych pracach. Okoliczności te potwierdziła opinia biegłego, który szczegółowo wskazał jakie prace nie zostały wykonane przez A. C. i wskazał precyzyjnie ich wartość. Dodatkowo biegły zaznaczył, iż pewnych elementów przedmiotowej umowy nie da się ustalić, bowiem zapisy dokumentacji są nieprecyzyjne, a biegły musiał kosztorys ofertowy powiązać z pozostałą dokumentacją i na tej podstawie wyciągnąć wnioski. Tak było z kosztorysem sporządzonym przez powoda, który biegły zweryfikował i skonfrontował z pozostałym materiałem dowodowym, fakturami, protokołami, zeznaniami świadków. Zebrany materiał dowodowy nie pozwolił na zweryfikowanie wad wskazanych w protokole komisji z dnia 10 stycznia 2017 roku i ustalenie kosztów ich usunięcia. Nie zostały określone przedmiary tych prac, a ponadto prace te nie zostały wymienione w kosztorysie robót wykończeniowych i likwidacji usterek z marca 2017 roku, który sporządził powód. Braki w materiale dowodowym w tym zakresie nie pozwalają poczynić w tym zakresie wiążących ustaleń. W takiej sytuacji budzi wątpliwości fakt ich wykonania przez powoda. Istnieje też możliwość, że wykonał je pozwany. W obu przypadkach nie mogą być one podstawą roszczeń powoda.

J. M. w tym procesie dochodzi również zapłaty kary umownej za opóźnienie w wykonaniu kontraktu. Zgodnie z treścią art. 483 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy. Obowiązujące przepisy nie ograniczają wysokości kary umownej. W razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Pozwany A. C. do realizacji umowy przystąpił w dniu 19 października 2015 roku. Termin pięciomiesięczny na realizację robót upłynął w dniu 19 marca 2016 roku. Pozwany w dniu 29 lipca 2016 roku przestał pełnić obowiązki kierownika budowy. Na ustalony dzień umownego zakończenia przedmiotu umowy prace zleczone A. C. nie zostały wykonane. Sąd stoi na stanowisku, iż opóźnienie w wykonaniu robót objętych umową łączącą strony miało miejsce od dnia 20 marca 2016 roku do dnia 1 sierpnia 2018 roku. Na dzień umownego wykonania prac A. C. wykonał ponad 80% robót, o wartości 357.733,73 złote brutto. Pozostawał w opóźnieniu co do wykonania prac o wartości 196.355,56 złotych brutto. Okres opóźnienia to czas od dnia 20 marca 2016 roku do dnia 1 sierpnia 2016 roku. Kara umowna wynosi więc 78.345,87 złotych. Wysokość kary umownej Sąd ustalił w oparciu o założenia przyjęte przez powoda. Wysokość tej kary J. M. ustalił w odniesieniu od wartości prac niewykonanych. Sąd ustalił ją w oparciu o kwotę 196.355,56 złotych, gdyż na taką kwotę biegły ustalił wartość prac niewykonanych przez A. C.. Zgłoszenie do odbioru wszystkich prac – czyli również i prac pozwanego - zostało wpisane do dziennika budowy w dniu 1 sierpnia 2018 roku i ten dzień jest dniem wykonania robót, bo w dzienniku budowy nie odnotowano usterek limitujących, uniemożliwiających odbiór. A więc opóźnienie w wykonaniu prac przez A. C. miało miejsce od dnia 20 marca 2016 roku do dnia 1 sierpnia 2016 roku (12 dni marca, 30 dni kwietnia, 31 dni maja, 30 dni września, 31 dni lipca), czyli 133 dni. Oznacza to, iż kara umowna wynosi 78.345,87 złotych ($196.355,56 \times 133 \times 0,3\% = 78.345,87$ złotych).

J. M. naliczył karę umowną zgodnie z zapisami łączącej strony umowy - § 19 ust. 1 pkt 1 lit. a umowy z dnia 30 września 2015 roku. Zgodnie z treścią art. 483 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy. Obowiązujące przepisy nie ograniczają wysokości kary umownej. W razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Kara umowna zastrzeżona przez strony niniejszego postępowania nie została co prawda wskazana kwotą ale wskazano dostateczne i jasne podstawy do jej skalkulowania. Jest to kara za każdy dzień opóźnienia naliczona w odniesieniu do wartości umówionego wynagrodzenia powódki. Takie określenie kary umownej pozwala na ustalenie jej wysokości i odpowiada wymogom przepisu art. 483 § 1 k.c.. Jeżeli strony nie ustalą w umowie wprost kwoty kary

umownej, to powinny wprowadzić taki miernik jej wyliczenia, aby chodziło jedynie o dokonanie w przyszłości (gdy zajdą przesłanki naliczenia tej kary) działania o charakterze wyłącznie arytmetycznym, bez konieczności ustalenia podstawy, od której będzie uzależniona wysokość kary umownej. W przeciwnym razie postanowienie umowne będzie nieważne, jako sprzeczne z art. 483 § 1 k.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2019 roku, w sprawie I CSK 280/18).

Nie można zgodzić się ze stanowiskiem powoda, iż okres opóźnienia należy liczyć do dnia 16 września 2016 roku, kiedy to A. C. dostarczył ostatnie wymagane dokumenty. J. M. zgłosił całą inwestycję do odbioru w dniu 1 sierpnia 2016 roku, to należy więc uznać, iż na ten dzień roboty pozwanego musiały też być wykonane. Bez wykonania prac z zakresu pozwanego, nie było możliwe uznanie, iż inwestycja została wykonana w całości i nie byłby możliwy jej odbiór przez inwestora. Fakt ujawnienia usterek w pracach pozwanego na dzień ich odbioru nie oznacza, iż prace te (w których ujawniły się usterki nie zostały wykonane) nie zostały wykonane. Sam fakt istnienia usterek nie świadczy o niewykonaniu przedmiotu umowy. O niewykonaniu przedmiotu umowy decyduje istnienie wad istotnych z punktu widzenia umówionego dzieła (usterki limitujące), które nie pozwalają uznać, iż przedmiot umowy został wykonany. Niekwestionowane jest stanowisko orzecznictwa, jak i doktryny, że po zgłoszeniu gotowości do odbioru robót i stwierdzeniu braku usterek istotnych podczas odbioru, inwestor jest obowiązany dokonać odbioru prac. Natomiast wykonawca jest zobowiązany do usunięcia stwierdzonych usterek.

Nie można zgodzić się ze stroną pozwaną, że do opóźnienia w wykonaniu prac przez A. C. czy niewykonania ich w części doszło na skutek okoliczności, za które on nie ponosi odpowiedzialności. Pozwany powoływał się na konieczność wykonania prac dodatkowych oraz działania i zaniechania J. T. (1), które utrudniały mu wykonanie prac w terminie. Rzeczywiście J. T. (1) była wymagającym inspektorem nadzoru, a pozwany wykonał również prace, które nie wynikały wprost z umowy. Jednakże strona pozwana nie wykazała bezspornie, iż one wpłynęły na wydłużenie terminu wykonania prac, a jeśli tak to o jaki czas. W ocenie Sądu do poczynienia tych ustaleń koniecznym było posiadanie wiadomości specjalnych. Wymagało to przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, który pozwoliłby ustalić, które prace - w świetle zapisów umowy i faktu, iż była to umowa z wynagrodzeniem ryczałtowym - były pracami dodatkowymi, które zamiennymi, a które należało wykonać, bo tak nakazywała sztuka budowlana i to powinien przewidzieć pozwany w chwili zawierania umowy. Następnie należało ustalić czy konieczność wykonania tych prac wpłynęła na wydłużenie całego procesu budowlanego, a jeśli tak to o ile. Takiego dowodu nie przeprowadzono, więc twierdzenia strony pozwanej należało w tym zakresie uznać za gołosłowne.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 7 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych. Odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych mają zastosowanie, jak sama nazwa wskazuje do transakcji handlowych, którymi zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych są umowy, których przedmiotem jest odpłatna dostawa towaru lub odpłatne świadczenie usługi, jeżeli strony, o których mowa w art. 2 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, zawierają w związku z wykonywaną działalnością.

W przedmiotowym przypadku należy stwierdzić, iż łącząca strony umowa jest umową odpłatną, stronami tej umowy są przedsiębiorcy, którzy zawarli ją w związku z wykonywaną działalnością, a przedmiotem świadczenia było świadczenie usług.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. i dokonał ich stosunkowego rozdzielenia. Na koszty poniesione przez powoda J. M. w łącznej wysokości 43.618,00 złożyły się:

- opłata od pozwu w kwocie 19.801,00 złotych, ustalona na podstawie art. 13 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych;
- koszty zastępstwa procesowego w kwocie 10.800,00 złotych, ustalone na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych;

- koszt opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 złotych, ustalony na podstawie art. 1 ust. 1 pkt. 2 ustawy o opłacie skarbowej z dnia 16 listopada 2006 roku;

- zaliczka na poczet kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego w kwocie 5.000,00 złotych;

- zaliczka na poczet kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego w kwocie 8.000,00 złotych.

Na koszty poniesione przez pozwanego A. C. w łącznej wysokości 10.817,00 złotych złożyły się:

- koszty zastępstwa procesowego w kwocie 10.800,00 złotych, ustalone na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych;

- koszt opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 złotych, ustalony na podstawie art. 1 ust. 1 pkt. 2 ustawy o opłacie skarbowej z dnia 16 listopada 2006 roku.

Łącznie koszty niniejszego procesu wyniosły 54.435,00 złotych (10.817,00 złotych + 43.618,00 złotych).

Powód J. M. wygrał niniejszy proces w 86% (kwota 276.872,38 złotych x 100% : 321.117,41 złotych = 86%). W tej sytuacji A. C. jest zobowiązany zwrócić mu kwotę 35.997,10 złotych tytułem poniesionych kosztów procesu związanych z dochodzeniem przez powoda swoich praw w niniejszym postępowaniu cywilnym (54.435,00 złotych x 86% : 100% = 46.814,10 złotych; 46.814,10 złotych – 10.817,00 złotych = 35.997,10 złotych).

W toku niniejszego procesu doszło do wydatków po stronie Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Łodzi w łącznej kwocie 2.517,92 złote. W tej sytuacji koszty te zgodnie z treścią art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych podlegają one stosunkowemu rozliczeniu między strony niniejszego postępowania. A. C. jest zobowiązany uiścić kwotę 2.165,41 złotych (2.517,92 złote x 86% : 100% = 2.165,41 złotych), a J. M. - kwotę 352,51 złotych (2.517,92 złote x 14% : 100% = 352,51 złotych).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron – przez PI.

2023.4.11